

Kulturplan för förskola och skola

2023–2025

Beslutsinstans	Barn- och utbildningsnämnden
Beslutad	2023-03-28
Giltig till	2025-12-31
Dokumentansvarig	Frida Arndt
Diarienummer	BOUN.2022.128

Innehållsförteckning

Vision för kulturen inom förskola och skola 2023–2025	3
Nationella mål för arbetet med kultur inom förskola/skola.....	3
De nationella kulturpolitiska målen	3
Barnkonventionen	4
Läroplan för förskolan, Lpfö 18	4
Läroplan för grundskolan, Lgr22	4
Läroplan för anpassad grundskola	5
Barn- och utbildningsförvaltningens arbete för att stärka kulturens roll i lärandet	5
Kulturambassadörer.....	5
Samarbete med kulturskolan.....	6
Samverkan med omvärlden	6
Skolbio	6
Skapande skola.....	7

Vision för kulturen inom förskola och skola 2023–2025

Kultur har en förmåga att inspirera, utveckla och påverka människor. Detta slås fast i Gnesta kommuns kulturpolitiska program. Där står även om vikten av att kommunen i stor utsträckning möjliggör för människor att förverkliga och få vägledning för sina idéer och talanger. Enligt kommunens kulturpolitiska program är barn och unga en prioriterad målgrupp som ska ha rätt att både ta del av och utforska konstnärliga uttryck och kultur i alla dess former.

Gnesta kommuns förskola, grundskola och anpassad grundskola ska arbeta med kultur, estetik, skapande och estetiska läroprocesser i enlighet med läroplanerna. Förskole- och skolverksamheten ska berika barn och ungdomars estetiska uttrycksmöjligheter och ge dem förutsättningar att genom kulturella uttryck växa som individer. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. Alla barn och elever ska få kännedom om samhällets kulturutbud och kulturella uttryck från de nationella minoriteterna.

Nationella mål för arbetet med kultur inom förskola/skola

Både Gnestas kommuns kulturpolitiska program och barn- och utbildningsnämndens kulturplan för förskola och skola utgår bland annat från de nationella kulturpolitiska målen. Arbetet med kultur inom förskola och skola styrs även av flera olika nationella styrdokument och mål. Dessa redogörs för nedan.

De nationella kulturpolitiska målen

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen 2009 och lyder:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, och
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Barnkonventionen

Sedan år 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen, svensk lag. I artikel 31 finns barnets rätt till kultur med. I den står det att:

- Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
- Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

Läroplan för förskolan, Lpfö 18

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- sin förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet,
- förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Läroplan för grundskolan, Lgr22

I skolans uppdrag ingår att eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud
- har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet samt fått grundläggande kunskaper om de nordiska språken,
- har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,

- kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.

Elever i förskoleklass och på fritidshem ska lära sig att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

I det centrala innehållet för förskoleklass och fritidshem framgår att undervisningen bland annat ska behandla följande:

- Skapande genom lek, bild, musik, dans, drama och andra estetiska uttrycksformer
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig
- Tolka och samtala om innehåll och budskap i olika estetiska uttryck
- Digitala verktyg för framställning av olika estetiska uttryck

Läroplan för anpassad grundskola

I skolans uppdrag ingår att eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar.

Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången anpassad grundskola:

- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud,
- har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet,
- har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,
- kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia.

Barn- och utbildningsförvaltningens arbete för att stärka kulturens roll i lärandet

Kulturambassadörer

Inom grundskolan utgör musklärare, bildlärare, språklärare och slöjdlärare navet i arbetet med kulturämnena. Även engagerade klasslärare bidrar med kompetens och vilja. Det kan dock skilja sig från klass till klass vad eleverna får med sig beroende på klasslärarens kompetens och inriktning. Även inom förskolan och på fritids är personalens kompetens inom kulturämnena skiftande och därmed skiftar kvaliteten och omfattningen på det kulturella arbetet.

Barn- och utbildningsförvaltningen har därför ett kulturambassadörsråd med kulturambassadörer, det vill säga personal från varje enhet (förskola, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem) som träffas återkommande under läsåret för att på så sätt kartlägga de kulturaktiviteter som genomförs. Rådet ska även sprida goda arbetssätt och kunskap om kultur och arbetet med kultur och estetiska lärprocesser samt verka för ökad samverkan i hela organisationen kring dessa frågor.

Kulturambassadörsrådet ska även vara behjälpligt med att sprida information i grundskolorna kring Skapande skola-projekt och hjälpa till med utvärderingen av Skapande skola. Kulturambassadörerna arbetar även tillsammans med respektive arbetslag på grundskolan kring planeringen för hur Skapande skola-projekt kan kopplas till den ordinarie undervisningen.

Samarbete med kulturskolan

För att nå de nationella målen kring musik, drama och dans från Lgr11 har medel avsatts för att utveckla samarbetet mellan grundskolorna i hela kommunen och kulturskolan. Dessa avsatta medel, motsvarande 70 procent av en heltidstjänst, möjliggör att kulturskolan möter samtliga av grundskolornas elever i årskurs 1 varje år för att under tjugo lektionstillfällen under läsåret ge dem grundläggande undervisning och en inblick i de scenkonstärliga uttrycksformerna som Kulturskolan i Gnesta undervisar i (musik/sång/rytmik, teater/drama samt dans/rörelse).

Kulturskolan ska samverka med förskola, grundskola och anpassad grundskola och fritidshem kring kulturprojekt.

Samverkan med omvärlden

Skolan ska ha en väl utvecklad samverkan med förenings-, kultur-, och näringsliv. Varje skola har under många års tid haft olika satsningar kring estetiska ämnen i det ordinarie skolarbetet och tar del av det lokala kulturlivet genom olika projekt. Flera av dem är fortlöpande eller återkommande, exempelvis hjälp med urval av filmer till Skolbio från filmkonsulenten på Film i Sörmland samt teater-, dans- och musikföreställningar med Scenkonst Sörmland. Detta inom ramen för Region Sörmlands kulturgaranti, "Sörmlandsmodellen", där varje elev i grundskolan har rätt till två besök av professionella kulturutövare per läsår. Kommunens hembygdsgårdar besöks årligen av olika klasser och en slöjdkonsulent från regionen kan arbeta med skolorna för att stärka hemslöjden. Dessa återkommande och väl upparbetade samarbeten med regionens kulturinstitutioner lägger grunden för att långsiktigt stärka kulturens roll i lärandet, tillsammans med kortare kulturevenemang som musei- och författarbesök, konserter och teaterföreställningar.

Skolbio

Skolbio är en årligen återkommande kulturinsats där kommunen samverkar med regionens filmkonsulent kring urval av filmer och med Svenska filminstitutet kring lärarhandledningar. Både förskola och grundskola erbjuds skolbio. Elevrepresentanter

och lärare väljer tillsammans ut vilka filmer som ska visas. Tanken är att lärare och elever sedan arbetar vidare med innehållet i filmen som de sett utifrån lärarhandledningen. Skolbio bekostas av kommunen.

Skapande skola

Skapande skola erbjuder elever deltagande i kulturprojekt inom alla kulturområden och är en viktig del i arbetet med kultur i grundskolan. Samtliga kommunala grundskolor och den anpassade grundskolan får ta del av kommunens Skapande skola-utbud. Projekten rör olika områden inom kultur såsom teater, bildkonst, cirkus, musik med mera. Tonvikten i Skapande Skola ligger på elevernas eget skapande, samtidigt som professionella kulturaktörer också kan framföra eller visa något

En tjänsteman från kommunen ansvarar för Skapande skola-ansökningar och redovisningar. Denne har kulturambassadörsrådet och rektorerna till hjälp med att se till att Skapande skola-projekten genomförs på respektive skola.

Kulturambassadörsrådet tillsammans med ansvarig tjänsteman är också de som väljer ut och prioriterar projekt. Dessa ska också verka för att Skapande skola-projekten ska bli långsiktiga och komma så många elever som möjligt till del.

Gnesta kommun prioriterar Skapande skola-projekt som berör en eller flera av följande punkter:

- Hänsyn till tillgänglighetsperspektiv, jämställdhet och hbtq samt mångfalds- och interkulturella perspektiv.
- Långsiktigt lärande genom att möjliggöra för elever och lärare till fortsatt arbete på egen hand med Skapande skola-arbetet.
- Möjlighet till elevinflytande inom Skapande skola-projektet.
- Projekt som riktar sig till förskoleklass, åk 3, 5 och 8.

Samverkansformer med kulturaktörer

Det står samtliga parter från kulturlivet fritt att kontakta kommunen med idéer kring Skapande skola-projekt. Vilka Skapande skola-projekt som kommunen söker pengar för avgörs utifrån de projektplaner som olika kulturaktörer skickar in till kommunen. Förvaltningen söker även ett aktivt samarbete med lokala och i viss mån regionala kulturutövare. Kulturambassadörsrådet bjuder in till en informationsdag där kulturaktörer får delge tankarna bakom sina Skapande skola-projekt.

Kulturambassadörsrådet för sedan informationen vidare ut till respektive skola för att tas upp i respektive klass där åsikter från klasslärare och elever sedan ligger till grund för ansökan till Kulturrådet.

Elevernas medverkan och delaktighet

Eleverna får via kulturambassadörerna ta del av de Skapande skola-projekt som finns valbara. Tillsammans med sina klassföreståndare är eleverna med i urvalsprocessen kring vilka aktörer vi ska söka skapande skola-medel för. Kulturambassadörerna

arbetar sedan tillsammans med respektive arbetslag kring planeringen hur projekten kan kopplas till den ordinarie undervisningen.

Eleverna är i vissa fall delaktiga i det konkreta planeringsarbetet med respektive projekt.

Utvärdering av Skapande skola-projekten

Alla kulturprojekt inom skolan utvärderas av respektive klasslärare/ansvarig mentor, den deltagande elevgruppen och den på skolan ansvarige kulturambassadören samt kulturambassadörsrådet.